

**ANALÝZA VLIVU STRUKTURY VÝROBY NA VÝNOSNOST A RIZIKO
ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ
ANALYSIS OF THE STRUCTURE OF PRODUCTION OVER PROFITABILITY AND RISK
OF FARMS**

D. Kopta, M. Maršík

Abstract

In the present article there are presented results of the analysis of the impact of production structure of profitability and risk of farms. The production structure was given by proportion of fundamentals crops on total income from agricultural production. The first part of the analysis concerns the impact of the pattern of the overall profitability. For the viability criteria is taken the accumulated amount of profit for five years of management relative of original value of assets. The investigation did not show that specialization in any of the monitored commodities significantly affect the profitability achieved. The only exception is the production of milk. Undertakings aimed at this commodity shows demonstrably lower profitability. Another part of the work addresses potential threats to farms. Previous investigation already showed, that the farms are threatened both - the normal negative profitability - second, violent fluctuations in cash flow (an otherwise positive long-term profitability), leading to temporary loss of margin. In comparing these two categories of threat, defined in this way show, that the lack of profitability of firms at risk are closely focused on livestock production, especially dairy. The investigations do not result significant differences in profitability of production of this commodity for individual categories of enterprises. Crop production is concentrated on the planting of winter barley and potatoes. Return on sales of those commodities is positive, though it is below the sectoral average. The resulting loss is particularly due to promoting the production of loss-making milk. Business at risk of cash flow fluctuations are focused on plant production. Main sales volume provides production of wheat and rape. Long-term profitability of these enterprises is even above the sectoral average. Enterprises are threatened by violent fluctuations in the profitability of the dominant commodities. The contribution is part of the research project **MSM 6007665806**.

Key words: Financial analysis, financial health, risk, profitability, structure of production, agricultural firms.

Abstrakt

V předloženém článku jsou prezentovány výsledky analýzy vlivu výrobní struktury na výnosnost a riziko zemědělských podniků. Výrobní struktura byla dána podílem dvanácti základních plodin na celkových výnosech zemědělské výroby. První část analýzy se týká vlivu struktury výroby na celkovou rentabilitu. Za kritérium rentability byl brán kumulovaný objem zisku za pět let hospodaření vztažený k původní hodnotě aktiv. Z šetření nevyplynulo, že by specializace na některou ze sledovaných komodit významně ovlivňovala dosahovanou rentabilitu. Výjimkou je pouze výroba mléka, která vede prokazatelně k nižší rentabilitě. Další část práce se zabývá možným ohrožením zemědělských podniků. Zemědělské podniky jsou ohrožovány jednak trvale zápornou rentabilitou, a jednak prudkými výkyvy cash flow (při jinak dlouhodobě kladné rentabilitě), vedoucími k dočasné ztrátě solventnosti. Z analýzy je patrné, že podniky ohrožené nedostatečnou rentabilitou jsou úzce zaměřeny na živočišnou výrobu, zejména na výrobu mléka. Z šetření vyplývají významnější rozdíly v rentabilitě výroby této komodity u jednotlivých kategorií podniků (výroba mléka je ztrátová u všech skupin podniků). Rostlinná výroba je soustředěna na pěstování brambor a ozimého ječmene. Rentabilita tržeb těchto komodit je kladná, byť se pohybuje pod odvětvovým průměrem. Výsledná ztráta je dána zejména výraznějším zaměřením na výrobu ztrátového mléka. Podniky ohrožené výkyvy cash flow jsou zaměřeny na rostlinnou výrobu. Hlavní objem tržeb zajišťuje výroba pšenice a řepky. Dlouhodobá rentabilita těchto podniků je dokonce nad odvětvovým průměrem. Podniky jsou však ohroženy prudkými výkyvy v rentabilitě dominantních komodit. **Příspěvek je součástí řešení výzkumného záměru MSM 6007665806.**

Klíčová slova: Finanční analýza, finanční zdraví, riziko, rentabilita, struktura výroby, zemědělský podnik.

Literatura

- [1] STŘELEČEK, F., LOSOSOVÁ, J., ZDENĚK, R. Economic results of agricultural enterprises in 2005. *Agricultural Economics – Czech*, 2007, roč. 53, č. 5, s. 201-216. ISSN 0139-570X.
- [2] KOPTA, D.: Possibilities of financial health indicators used for prediction of future development of agricultural enterprises, *Agricultural Economics (Zemědělská ekonomika)*, 55, 2009(3):111 -125, ISSN 0139-570X, ČAZV Praha
- [3] HEBÁK, P.; HUSTOPECKÝ, J.: Vícerozměrné statistické metody, SNTL, Praha, 1987, ISBN 99-00-02139
- [4] HINDL, R., KAŇOVSKÁ, J., NOVÁK, I.: Metody statistické analýzy pro ekonomy, Management Press, Praha, 1997, ISBN 80-85943-44-1

Příspěvek je součástí řešení výzkumného záměru MSM 6007665806.

Kontaktní adresa – Contact address

Ing. Daniel Kopta, Ph.D.
Ing. Martin Maršík, Ph.D.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí
Studentská 13
370 05 České Budějovice
Tel.: 38 777 2470
E-mail: kopta@ef.jcu.cz; marsik@ef.jcu.cz
